

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Pastorum Sive Instructio Practica Neoparochorum

Dirckinck, Johann

Treviris, 1702

Caput. 19. De Admin. Extremæ Unctionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51873)

requisitas, possunt enim testes esse, feminae, infames, infideles, parentes, liberi, servi. Layman L. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. Denique Parochus accuratè studeat cognoscere gradus consanguinitatis, affinitatis, cognationis spiritualis & legalis, matrimonium dirimentes.

C A P U T XIX.

*De administratione Sacramenti
extremae Unctionis*

Monitum I. Parochus visitans infirmum, hortetur eum, ut morbum prompto & libenti animo, de manu Dei acceptet; & in omnibus divinae voluntati se resignet. *Est enim infirmitas, non ad odium, sed ad amorem, ut loquitur S. Aug. ab aeterno, in bonum & salutem animae, à Deo ordinata; ut peccata expurget, poenas remittat, passiones mortificet, gratiam augeat, & coronae gloriae complementum addat. dicat itaque infirmus: Pater si possibile est, transeat à me calix iste, verumtamen non mea; sed tua voluntas fiat.*

Monitum II. Suadeat infirmo, ut testamentum maturè condat. *Fac testamentum, dum sanus es, ait S. Aug. de*

466 *De administratione Sacram.*
cura enim, dum sapiens es, dum tuus es,
quia in infirmitate, blanditiis & mini-
duceris, quo tu non vis. aut saltem facias
illud initio morbi, & in statu gratiæ, ut
meritum habeat. Omnia autem dispo-
nat infirmus secundum Dei voluntatē
& justitiam, cuique suum dando: Ani-
mam Deo, cor Virgini Deiparæ, cor-
pus terræ, pacem inimicis, creditori-
bus debita, hæredibus substantiam,
pauperibus eleemosynam, animabus
purgatorii suffragia, animæ suæ missa
sacrificia, aliâq; pia opera. *Moriens se*
faciat, quod saepe hortatus sum, ait S.
Aug. de vita clericorum p. 3. tit. 15.
c. 1. apud S. Antonium: Unum filium
habet, putet Christum alterum; duos ha-
bet, putet Christum tertium; decem ha-
bet, Christum undecimum faciat. Neq;
ea quæ concernunt salutem animæ,
hæredibus & consanguineis commite-
tat infirmus, quia piè ordinata saepe
non exequuntur: hæc via est securior, in-
quit S. Gregorius, agere per se, quam post
mortem sperare agi per alios.

Mo-

Monitum III. Multò magis Pastor suadeat Infirmo, antequam legata pia ordinet, aut eleëmofynas dandas præscribat, priùs debita solvenda esse, nec hoc hæredibus relinquat, qui quò magis opibus, eò minùs fide, erga defunctos, abundant. *Beatius est liberum exire, quam post vincula, libertatem quærere.* ait S. Gregor L. 4. dial. c. 48. Plus prodest tabulæ alicujus fragmentum, jam jam mergendo, quàm navis omnibus necessariis instructissima, jam submerso. 2. Si præter debita, aliqua sunt restituenda, ac restitui tunc possint, inducat testantem Pastor, ne à morte primùm illa restituenda curet. Nimis teneri erga pecunias affectùs argumentum est, velle priùs ab illis deferri, quàm eas deferere. Divitiæ verè spinæ sunt, tam altè inhærentes, & fixæ, ut quis spiritum antè relinquat, quàm ipsas 3. Restitutioni jungenda est veniæ petitio, ab injuriâ affectis, idèq. non quomodocunque; sed si fieri possit, tabulis confectis & adhibitis testibus, ut tantò

468 *De administratione Sacram^{ti}*
tò apertius constet, quàm nō in specie;
sed ex animo, moriens, omnem illarū
memoriam abolitam cupiat.

Monitum IV. Si animum infirmi ni-
miùm terrenis rebus adherere, isque
occupari & angī notet Pastor; osten-
dat ei quàm exigua ratio & æstimatio
temporalium habenda sit, præ spiri-
tualibus bonis; quæ summi sunt pretii,
usque ad thronum Dei comitantur, &
in finitum præmium recipiunt; quādiu
ergo vita conceditur, horum magis
quàm illorum bonorum thesauros co-
gitet, & comparare studeat.

Monitum V. Quando, iudicio me-
dici, probabile adest vitæ periculum,
ad medicum spectat de imminenti
mortis periculo monere; quod si Me-
dicus hoc non faciat, Pastor moneat
infirmum, quia cognati saepe sub præ-
textu pietatis crudeles sunt, dum agri
periculum mortis celando, aut vitæ
longioris spem faciendo, absq; Sacra-
mentis supremis emori sinunt. Præstat
paulò citiùs infirmum mori, ob aliqua
tur-

turbationem & salvari, quàm tardiùs obire & damnari. Monendus igitur est dum adhuc mentis compos est, ut ad felicem obitum sese possit disponere, neque exspectandum, usque ad privationem rationis. Accepto hoc nuntio, infirmus, missis mundi negotiis, exclusisq; amicorum visitationibus, totum se ad animæ negotia applicet, tempusq; vitæ reliquum, ad eò pretiosum, eliciendis actibus contritionis, resignationis, fidei, spei, charitatis & desiderii alterius vitæ, impendat.

Monitum VI. Parochus vel in concione vel privatim suis eximat illam persuasionem, Sacramentum Extremæ Unctionis ad certam mortis facere accelerationem, aut eò acceptò, de vita conclamatum esse; ideòque ne illud cum jactura gratiæ differant, donec mors instet; & exiguam fidem & voluntatis inclinationem in istud salutare Sacramentum præferant.

Monitum VII. ad ægrotum perveniens præviâ suavi salutatione, breviter

470 *De administratione Sacramen-*
ter hujus Sacramenti effectus declaret,
à curis sæculi avocet, consoletur & ad
spem vitæ æternæ erigat. neque eum
longioris vitæ pollicitatione fallat; sed
potiùs contemnendam hanc miseram
vitam ostendat, mortemque parato a-
nimo excipiendam esse suadeat, ita ut
præter Deum nihil sapiat, nihil esuriat
aut sitiatur; dissolvi propter ipsum cupi-
at, ab illius beatifica visione diutius
abesse, summam miseriam ducat: sic vi-
vere, & sic mori, christianum esse. eiq;
maximè necessarium, persuadeat.

Monitum VIII. Si nondum confes-
sione animam expiârît infirmus &
sanctissimum Eucharistiæ Sacramen-
tum, aut viaticum necdum sumpserit,
iisdem Sacramentis muniatur, ante-
quã ungetur: quod si verò ante aliquod
dies ea susceperit, roget eum Pastor
num aliquem adhuc conscientia re-
morsum sentiat, & si opus reconcilia-
tione fuerit, ejus confessionem exci-
piat, eumque absolvat. Et sacræ uncti-
onis actionem auspicatorum præsentibus
hor

hortetur ut suis precibus, uberem huius sacramenti gratiam infirmo exorent: peractâ sacrâ unctione, Crucifixi simulacrû ex veteri Ecclesiæ consuetudine infirmo relinquat, ad lectum decumbentis ex aduerso ejus figendû; ut illud intueri, affectûsq, fidei, spei, charitatis ardentissimæ elicere valeat.

Monitum IX. Vel ad lectum infirmi, vel ubi cum comitibus ad templum redierit, convenienti adhortatione, propositâ mortis necessitate & incertitudine, ad vitam sanctiûs & prudentiûs, pro Christiani hominis vocatione. transigendam exciter, & ad omnia pietatis ac misericordiæ officia infirmo exhibenda permoveat.

Monitum X. His peractis, ne existimet Parochus se jam partes omnes officii sui explevisse; sed pro eminenti, singularique charitate sua, pietatem, quam ab aliis exigit, ipse exhibeat, & ovem suam, in hac, quam cum crudelissimo hoste, habitura est, luctâ, non deserat; sed crebriûs eam visitet,

tet,

472 *De administratione Sacram.*
tet, magnâ sollicitudine ejus salutem
vigilet, nec ullis laboribus parcat, ut
ad manus sanctorum Angelorum, da-
mnationis æternæ periculis erepta, fe-
liciter perveniat, cœlestemque beati-
tudinem consequatur. *Quo enim ma-
gis languescit humana infirmitatis vir-
tus, ait Episcopus Tricariensis in Di-
rect. Eceles. disc. tit. de extr. unct.)*
*Et unusquisque moriens ad ingredien-
das ignotas sibi futuri sæculi vias, ob pec-
catorum suorum conscientiam, et aby-
sum judiciorum Dei, magis timet, ma-
gisque horret; eò magis sollicita esse de-
bet Pastorum et Sacerdotum charitas. ut
Christianus quisque in extremo illo ago-
ne, contra omnes Sathanae insultus bene
armatus sit et in spem Divinae Misericor-
diæ fidenter erectus.*

Pro dubiorum resolutione, circa Extremam
Unctionem, noverit Neoparochus. 1. Quod
deficiente oleo benedicto, non liceat adhibere
non benedictum. *Suarez* 2. Potest tamen in
illo casu adhibere chrisma, *Suarez*, d. 40. l. 2.
3. Videns oleum benedictum deficere, potest
non benedictum oleum miscere. *Gobat* 4. Si
agg

ager membro inungendo, v. g. naso careat, vicinas partes inungere potest. *Diana p 10 rr. 16. ref. 81.* 5. In necessitate licet quinque unctionum formulas in unam contrahere *Gobat, Tann. Regm* 6. Pueris septennium egressis conferendum est hoc Sacramentum, nisi consuetudo contraria sit, quæ sine scandalo aboleri nequeat. 7. Amentibus, qui aliquando ratione præditi fuerunt, conferendum est hoc Sacramentum, non autem perpetuò amentibus. 8. Etiam in dubio utrum puer, aut amens sit rationis usu præditus, aut morbus periculosus, hoc Sacramentum illis præbendum est. *Escobar. Sanctus.* 9. De ebriis discurrendum, sicut de amentibus, nisi constet ebriosos fuisse & voluntariè aliquoties se inebriasse. 10. Senio confecti, si notabiliter deficiant, uti & phthi si laborantes, inungendi sunt. *Gobat.* Similiter illi quibus pes aut manus ob gangrenam adscindendus, aut puerperæ graves dolores partûs cum vitæ periculo sustinentes: uti & graviter vulnerati, Pastorem in domo accedentes & extremam unctionem petentes, sunt inungendi, *Gobat* similiter in duello graviter vulnerati, elicitâ prius attritione vel contritione. *Laymen.* Si Pastor prævideat se noctu ad infirmos vocatum iri, ad inungendum ægram, oleum sacrum in domo parochiali retinere potest. *Arriaga d 54. f. 2. n. 17.*